

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR.

Az északnyugati végvárok megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése.

(1612 aug. 20.)

Thurzó György nádor megbízásából 1612 nyarán négytagú bizottság alakult, melynek hatásköre az északnyugati főbb végvárok megvizsgálására terjedt ki. E bizottság tagjai Liptay Imre barsvármegyei, Strucz Ferencz nógrádi, Gyürky Benedek zólyomi és Bakó Ferencz honti alispán voltak. Megbízásuk három ügy megvizsgálására szólt, a mint ez, bár megbízólevelük nincs meg, de az alábbi jelentésökből nyilvánvaló.

Először is számon kellett kérniök az 1609-i országgyűlés által megszavazott közmunkaváltság fejében a várak fenntartására megszavazott portánként 1 forintnyi adózás («gratuitus labor-pénz») befolyását, hováfordítását és el kellett rendelni az abból való teljesítendő munkát.

Másodszor vizsgálatot kellett indítaniök, hogy a várak helyőrségeiben kik voltak azok, a kik a törökkel való «Szent békeséget» megbontván, a maguk szakállára kezdtek hadakozást, végül meg kellett vizsgálniök a fülekvári helyőrség és lakosság közt keletkezett perpatvart. Ez utóbbira vonatkozólag külön jelentésben referáltak; ez azonban nincs meg. A hadakozásra, portyázásra részben általános jelentésökből válaszoltak, részben pedig az érsekujvári és lévai helyőrség nyilatkozatát mellékeltek jelentésökhöz, mely mindkettő meg van. Jelentésök javarésze a közmunkaváltság-pénzzel való elszámolás. Szemleútjuknak pontos keltezése: Fülek, július 3., Szécsény, július 8., Balassagyarmat, július 9., Drégelypalánk, július 11., Nógrád, július 14., Vác, július 16., Damas, július 18. Itt a nádor sürgős levelére, mely július 25-ikére minden vármegye követeit Trencsénbe rendelte, szem-

lájóket megszakították, melyet Érsekújváron augusztus 15., Szügyön augusztus 17. folytattak és Léván augusztus 18. befejeztek, a honnan terjedelmes jelentésöket augusztus 20-ikán írják.

A közmunkaváltság-pénz számbavételének eredménye, hogy 1610 és 1611-ben

Árva	vármegye	—	118 ¹ / ₂
Liptó	«	«	— 156
Turóc	«	«	— 125
Zólyom	«	«	— 312
Kishont	«	«	— 71

portáról adózott forintjával, sőt — a mi ritka példa, — Kishont vármegye szolgabirája «látván hazája szükségét», jószántából 50 forinttal meg is toldotta az összeget. A fenti vármegyék közmunka váltság-pénze Fülek várának fenntartására volt rendelve, a pénzről aprólékos-ságig való pontos elszámolás a jelentés legfőbb része. A természetben való közmunkáról, mely részben Füleknek, részben a többi végvárnak szállítandó sánczkarókból állott, a jelentés szintén pontosan elszámol.

AZ VEGH HAZAK INQUISITIÓJA.

Anni 1612.

Anno 1612. 3 die Julj.

Mentünk Fülekben palatinus urunk eő Nagysága parancsolatjából az eő Nagysága instructiója mellett és az Waÿczon ¹ leveő vármegyék követének végezésébül, az vegh háznak meglátogatására és az 1609. esztendőbeli országgyűlésből rendeltetett gratuitus labor pénznek számvételire, mind az vármegyék perceptoritul, mind pedig az helben, a ki kezihez az pénzt szolgáltatott, az mely ez két esztendőben, úgy-mint 1610 és 1611 esztendőben kellett azon helyhez az vármegyéknek, úgy-mint Ljéptó, Árva, Thurocz, Nograd, Kys Honth és Zoliom vármegyének præstalniok.

Az csatázás felül való inquisitiót is, hogy kik legvenek okai az csatázásnak, és az minémő veszekedis az vitézlő rend között és az helyben lakozó nemesség között vagon, annak lecsillapítására. Ennek az mireánk biztatott instructióknak peragálását ² ez szerint kezdetük el.

Elsőben megadván az egész vitézlő rendnek, lovagnak és gyalognak az palatinus urunk eő Nagysága mi felülünk irt credentialis

¹ Vácson.

² Végrehajtását.

levelit ¹ az patens levéllel ² együtt, melyet megolvastván az vitézlő rend az eő Nagyságától nekünk adatott instructiót is megbeszéltek előttük, melyre resolválák ³ magukat, Lestar János, Csira István, Szabo László, Sichi Mihály, Feier Tamás, Anustiai Tamás és Barkan Miklós által, hogy készek az eő Nagysága parancsolatjának minden articulibusban ⁴ engedni, kiváltképpen ⁵ az hiteléstül, ⁶ melyet az csatázás felül kíván eő Nagysága, mert ők seregestül azt végezték, hogy ők semmiképpen meg nem eskösznek. mert ők minden dologban Ujvártól ⁷ függnék, azért ebben is Ujvártól akarnak érteni. ⁸ Hanem elsőben is kezeje Ujváron kegyelmetek az inquisitiót. valamint azok viselik magokat, ők is ahoz tartják magokat.

Ez idő közben, míg egyéb dolgainkat végeztük, ismeg üzentünk. hogy jobban gondolkodjanak az dolog felül, és az palatinus urunk eő Nagysága haragját magukra ne vegyék, hanem inkább ne tartssanak ellent az inquisitió dolgaiban, erre úkegyelmek semmi választot nem tévén, ismeg másod nap üzentünk, de az sereg ugyanazont üzente, az mint azelőtt, hogy ők Ujvártól függnék.

Az kapitányok, Bossniak Tamás urunk, és az vicekapitány, Horvat Mihály uram, így resolváltak magukat, hogy ők ellent nem tartanak az inquisitió dolgában, ha az sereg akarja. De ők az sereget reá nem erültethetik, mert az mostani sok rossz hírekhez képest, ki tudja, mint ő magukon, mint pedig mi rajtunk mi eshetnék.

Ehez képest hivatunk az szabad legényeket, ⁹ az ott való vásárbíróval, de kettűnél, vagy háromnál többet sem találtattunk fel benne, azt mondta az vásárbíró, hogy kiki lovával, ki pedig dolgán kinn vagyon, az kiket pedig feltaláltattunk, egyiket Thuri Mártonnak és Bagioossy Györgynek híjják, kiket kínszerítettünk az hitezésre, azt mondták, hogy ők is megeskeösznek, ha az sereg megeskeöszik, de ha az sereg meg nem eskeöszik, ők sem eskeösznek, mely dolgokruul mink az füleki nemes urak, Dosa Tamás, Rüti Urbán, Herencheny István, . . . ¹⁰ Farkas, Doroghffy János, Basthi Imre előtt protestáltunk. hogy mi az eő Nagysága instructiója szerint eljártunk volna, de az egész sereg nem akarta engedni az inquisitiót.

Ez sok disputatió közben jártuk meg az füleki várat és az külső

¹ Megbízó hitlevelét.

² Nyílt levéllel.

³ Elhatározták.

⁴ Pontjában.

⁵ Kivévén.

⁶ Eskütől.

⁷ Érsekujvártól.

⁸ Egyértelemben határozni.

⁹ Hajdukát.

¹⁰ Olvashatatlan előnév.

várost is, melyben elég sok pusztulást találtunk, jelesen az felső várban való házakban és az kerítés körül való folyosókban, az álgyúknak való hidakban is, és egyéb töltésekben, kiket egynéhány ezer forinttal kellessék víghez vinni, ha volna, de mi palatinus urunk eő Nagysága instructiójához tartván magunkat, az mennyire itéltük, hogy ez esztendőbeli pénzzel felérjék az épületet. hagytuk,¹ hogy az várnak egy megromlott bástyáját, ki az város felül vagyon, annak az fundamentomját² megépítsék, mert az régiség miatt annyira megromlott az fundamentomja, az földszint félő, hogy mindenestől el ne omoljon, és így ennek utánna nagy költséggel, fáradsággal ne kellessik megépíteni, annak Isten után³ megsegétvén, ugyan azon bástyát kívül belül megvakoltassák és megfedessék.

Hol pedig ettől valami⁴ megmaradna ez gratuitus laborbul azt rendeltük, hogy az minémű kűfalt kezdtek volt rakni azon bástya végében, azt vitessék fel vele.⁵ Látván pedig ez előtt való esztendőben az gratuitus labor pénzt mód nélkül egynéhány kézen forgani, az számadásnak róla mód nélkül lenni, az épületnek gondviselésére rendeltük az ott való vicekapitánt Horuat Mihály uramat, hogy az vármegyéből az eő Kegyelme kezihez szolgáltatassák az gratuitus labor pénzt, mely pénzzel eő kegyelme épétesse az helyet, ű kegyelme ez pénzrűl, mit hova költ az épületben, jüvendőben tartozzék számot adni, azt az terhet pedig vicekapitány uram nem akarván magára venni fizetés nélkül, találjuk azt rajta, hogy ha ahoz rendelt ember nem lészen, ennél is több tékozlás esik és fogyatkozás, az helynek épületire rendelt pénzbűl. Azért ez okbul rendeltünk eő Kegyelmének ötven forint fizetést, hogy eő Kegyelme mindenekre jó gondot viseljen, és jüvendőben mindenekről számot is adjon. Az mi peniglenten Füleknak az belső városát illeti, azt az megnevezett két esztendőben, ugymint 1610. és 1611. esztendőben Nógrád vármegye építette mindenestől, és laboribus præstalta,⁶ kirül számot is vettünk Vylaký Mihály uramtól, az ott való porkolábtul. Mivel hogy az vármegye ő reá bizta volt.

Minthogy pedig az palánk igen megromlott deputaltuk ismeg egészben Nógrád vármegyét hozzája, hogy mindenütt az belső várost, az mint meg is mutogattuk az ott való vicekapitánynak, hol mit kellessék építeni, ebben az esztendőben foldozásképen, azt mindenestül tartozzék azon vármegye építeni.

¹ Meghagytuk.

² Alapját.

³ Isten segítségével.

⁴ Pénz.

⁵ Építsék fel a költséggel.

⁶ Munkával ellátta.

Az mi peniglentem illeti az gratuitus labor pénzrül való szám-tételt, minthogy legelsőben az introitust ¹ kellett megszámálnunk, vettünk az vármegyéktül számot. Mivel hogy ez három vármegye Árva, Thurócz, Lýchó küldötte volt az számadásra az nemes és vitélő Pongracz Péter uramat, vettünk illien számot tüle.

Árva vármegyének 1610 esztendőben volt porta számja ... 118¹/₂. Mely porta számtul mindenik egy egy portátul szedtenek volt per denarios 72, de mivel hogy minden portátul egy egy forintot kellett volna szednie, szedjék ki ő Kegyelmeék az 28 pénzet is, ez egy egy forintot teszen minden portára az esztendőre summaliter — fl. 118. den. 50.

Anno 1611 ugyanazon vármegyében számláltatott porta 118¹/₂, melyrül akkor is egy egy forintot kellett volna szedni, teszen --- fl. 118. den. 50.

In summa az két esztendőre való gratuitus labor pénz azon vármegyébül teszen — fl. 237.

Ebbül az pénzbül 1610 esztendőben 22. Junii Pongracz Peter junior ² által adott Bosniak Thamas uramnak, az főkapitánynak. Fl. 50.

Item 1611 esztendőben 2 die Julii ugyan ő nagyságának Bosniak Thamas uramnak Meskó Mátyás — fl. 53.

Summa administrationis. ³ Fl. 103.

Restant apud comitatum ⁴ in summa — fl. 134.

Liptó vármegyének 1610 esztendőben volt portája 156, mely porta számtul egy egy forintot szédvén, teszen — fl. 156.

Anno 1611 hasonlóképen tett a portaszám 156, az felvetés is minden portátul egy egy forintjával teszen — fl. 156.

Summaliter mind az két esztendőre tett — fl. 312.

Melybül adott Bosniak Tamás uramnak az ifjabbik Pongrácz Péter két ízben — fl. 184.

Ugyan Bosniak Tamás uram hagyásából adott Kubinyi asszonyomnak az vármegye fl. 40, melyről az vármegye testimonialisát ⁵ hozta volt elő Pongrácz uram.

Summaliter az mit beadtak az hely épületire teszen — fl. 224.

Item Kolachnoy János uram, az viceispán vett maga fizetésire ebbül a pénzbül — fl. 12.

Az szolgabirák vettenek fizetésekre ezen pénzbül — fl. 16.

¹ Bevételt.

² Ifjabb.

³ A beszolgáltatott pénz összege.

⁴ Hátralékban van a vármegyénél.

⁵ Bizonyosságlevelét.

Azon vármegye nótáriusa vett fel — fl. 2.

Summa szerint vettek fel az tisztviselők — fl. 30.

Anno 1611 esztendőben hasonlóképen viceispán uram szolgabírójával és nótáriusával egyetemben vett fel ismeg fl. 30.

Mely tisztviselőknek fizetésükre az gratuitus labor pénzbeül ez két esztendőre ment fel fl. 60.

Az kiktül az pénzt Fülekbe alászolgáltatták, anno 1610 az ifjabbik Pongrácz Péter vett ki szolgálatjára fl. 10.

Az kik késértetik gyalognak adott fl. 4.

Anno 1611 esztendőben Pongrácz Péter uramnak az pénznek beszolgáltatásáért fizetnek fl. 10.

Az késértőknek hasonlóképen fl. 4.

Mely pénznek hordozására ment fl. 28.

Summa szerint az két esztendőbeli gratuitus labor pénzbeül az egy vármegyítül, úgy mint Liptótül az viceispánra, szolgabírákra, nótáriusra és az pénz hordozókra — fl. 88.

Deliberatum:¹ mely pénzt az ország nem az tisztviselőknek rendült, hanem az helynek épületére, de itt ő kegyelmek nem sok hijja hogy az harmad részét magoknak fordították, nem az helynek épületire. Mi penig az ország végezése mellül el nem mervén menni, nem acceptáljuk,² hanem integre tartozik ő kegyelmek azt a 88 forintot is megadni Fülek várához.

Restant itaque apud comitatum Lyptoviensem solvendi pro utroque anno fl. 88.³

Thuróc vármegyében 1610 esztendőben volt porta 125. Mely porta számtul egy egy forintot szedvén teszen fl. 125.

Anno 1611 esztendőben is volt az porta szám azon vármegyében 125. Mely portaszámtól akkor is egy egy forintot szedvén, tett fl. 125.

Summa szerent az két esztendőre való az gratuitus labor pénz tett ettül a vármegyítül fl. 250.

Mely summa pénzbeül 1610 esztendőben, Giürki Benedek uram által adtanak az vicekapitánynak Horuat Mihály uramnak fl. 110.

Másodsor 1611. esztendőben ugyan Giürki Benedek uram által adtanak vicekapitány uramnak, Horuath Mihálynak fl. 125.

Mely pénz, a ki beszolgáltatott az elmúlt két esztendőre ez vármegyítül teszen summa eszerint fl. 235.

¹ Elhatározottat.

² Fogadjuk el.

³ Tehát hátralékban van Liptó

vármegyénél mindkét esztendőre fizetendő 88 frt.

Restál az vármegyénél mind az két esztendőre fl. 15.

Zólyom vármegyében volt 1610 esztendőben porta szám 312, mely porta számtul egy egy forintot szedvén minden portátul teszen fl. 312.

Anno 1611 ezen vármegyében akkor is volt porta szám 312. Egy egy forintot kiszedvén akkor is minden portátul, tett fl. 312.

Summa szerint ez két esztendőben Zólyom vármegyítül kelletett szedni fl. 624.

Mely summa pénzbul 1610 esztendőben adott Radvanszký Ferencz uram Füleki vicekapitánynak Horvat Mihály uramnak fl. 200.

Item 1611 adott Gürki Benedek uram ugyanazon vicekapitánynak fl. 200.

Summaliter adott be Zólyom vármegye ez két esztendőbeli gratuitus labor pénzbul 400. fl.

Restál vármegyénél fl. 200.

Kis Hont vármegyében volt 1610 esztendőben 71 porta szám, mely porta számtul egy egy forintjával kellett szedni fl. 71.

Anno 1611 esztendőben is 71 porta lévén kelletett fl. 71.

De minthogy az vármegye szolgabírája 31 forinttal adott jó akaratjával többet, hogy sem mint akivel tartozott volna, látván hazája szükségét, az vármegye azt is oda hagyta.

Ezen kívül is penig az harmadik, úgymint 1609 esztendőtől is adatott volt egy szolgabíróval, úgymint Palásthi Miklóssal az vármegye vicekapitány keziben fl. 50, melyrül még azelőtt számot nem adtak volt.

Ezeket egybe computálván,¹ lenne Kis Hont vármegyétül fl. 223.

Beszolgáltatott fl. 186.

Restál még Kis Hont vármegyénél fl. 37.

Summa szerint az öt vármegyítül kelletett bejönni ez két esztendőben cum omnibus accidentiis² Füleki várához. Fl. 1646.

Mely summa pénzbul szolgáltatott az hely szükségére fl. 1158.

Restál még az vármegyéknél az kit præstálniok³ kell ez elmúlt két esztendőre fl. 488.

Az vármegyiktül való számvítelt elvégezvén kezdettünk azoktul való számvítélhez, az kiknek az gratuitus labor pénz kezekben szolgáltatott, úgymint Horvatt Mihálytul, az Füleki vicekapitánytul és Thassi Jánostul, az várbeli porkolábtul.

¹ Számolván.

³ Beszolgáltatni.

² Minden tartozékaival együtt.

És adtunk elsőben ilyen extractust ¹ Horvat Mihálynak, az ott való vicekapitánynak.

Zólyom vármegye 1611 esztendőben adott neki fl. 200.

Túróc vármegye — fl. 125.

Thassi János mészégetni fl. 25.

Ugyan Thassi János mészbehordani fl. 22.

Item ugyan Thassi János sindely és lécz szögére fl. 10.

Ennek az két esztendőnek elülte, kirül még számot nem adott, adott kezihez Palásthi Miklós az Kis Hont vármegyei pénzbül fl. 50.

Summa perceptionis facit ² fl. 432.

EROGATIO.³

Irja hogy Rosa Lehotán égetett egy kemence meszet, melynek az kövágástul fizetett fl. 8.

Noha igen sok, az mennyit adott, de hogy erős kőnek mondják, mindazonáltal acceptáltatik.⁴

Item, hogy ahoz az mész kemenczéhez fát hordatott, fizetett annak is — fl. 8.

De, azmint mondják, csak öt forinttal is elég fát hordhatott volna, azért az öt forint acceptáltatik, az három forintját tartozik megteríteni.

Item írja, hogy az mészt ígetőnek fizetett fl. 7.

Noha az is igen sok, mindazonáltal bevesszük.

Item írja, hogy tizenkettőd magával harmad napig volt az kő ígetőknél és kötött fl. 2.

Nem kellett volna, mert annélkül is megígettik volna azt, ideo non acceptantur.⁵

Item írja, hogy az Nyitraiakkal és Helkiakkal hozatott 25 szekér meszet, melynek minden szekeritül egy egy forintot.

Mivel hogy ilyen messzirül hordották, acceptáltatik.

Item írja, hogy sindel és lécz szög vitelire adott fl. 10.

Mivel hogy az helynek elég szükséges volt az fódózás, mint az szeg, acceptáltatik.

Item írja azt is, hogy Span mezeirül ⁶ lécz és sindel szögöt hozatott, az rákosi ⁷ biróval, — fl. 4.

¹ Kivonatot.

² A bevétel összege tesz.

³ Kiadás.

⁴ Elfogadtatik.

⁵ Tehát nem fogadtatnak el.

⁶ Ispánmező, Gömör vármegye-ben.

⁷ Rákos, ugyanott.

Constat,¹ hogy meghozatta, ideo acceptantur.

Item írja, hogy 7 maji, kapitány uram parancsolatjából Árva, Túrócz, Liptó vármegyébe küldötte Szabó Lászlót gratuitus labor pénzért, adott fl. 8.

De mivelhogy az ország azt nem az ide s tova való küldözisre rendölte, hanem az végháznak szükségére, fizessen meg az a három vármegye, akik után kellett küldözni. Ideo non acceptantur. Mert tudják az ország rendelését, és küldték volna be idejekoron.

Item írja azt is, hogy Kőmives Gergelynek fizetett három kemence mész égetéstül fl. 22. Acc.

Item írja, hogy Zólyomi Pált Beszterczére küldötte kőmiveseket keresni, adott kútségére fl. 1. Acc.

Item az kővágóknak, Giurik Raphaelnak, és Karcha Maczkónak, hogy több kővágókat keressenek, adott fl. 3. Acc.

Item Beszterczürül hozatott aczült, az kővágó szerszámhoz. — Fl. 1. den. 25. Acc.

Hogy az kővágóknak minden szerszámukat alá hozták, fizetett az szekeresnek den. 60. Acc.

Item Rosa Lehotárül hozatott kilencz szekér meszet, minden szekértül fizetett egy egy forintot, teszen fl. 9. Acc.

Item azon Rosa Lehotaiak, hogy az követ az mész kemencziéhez hordták, — fizetett fl. 2. Acc.

Item írja, hogy kő falt rakni való követ vágatott százhatvan-nyolcz ölet, minden ölitül adott ötven pénzt, ki teszen mind az százhatvannyolcz öl kőirt fl. 84.

Mely kőnek még nagy része a kő bányánál volna, és némely részével az várbeli tornyot rakták, és az kapu közit is bótozták.

Ehez képest az hites kőmiveseket, az kiket palatinus uram ő nagysága parancsolatjára Besztercze városa küldött volt, megesküdtetvén, őket kiküldöttük az kőbányához, meglátni az követ, mennyi volna meg az vágott kőbe, és megjövén, ugy referálták, hogy még abba az kőbe, akinek immár vágástül megfizettek, vagyon készen száznegyvennégy öl kő, és ehez képest acceptáltuk az fl. 84. Ilyen ok alatt, hogy az a két kő, akiért immár fizetni nem köll, jövendő szükségire megtartassék az helynek, és el ne tikozlódjék.

Item írja, hogy az Sidieknek² az mésznek való kő hordásáért, hogy az mész kemenczéhez hordották, 97. szekértül, minden szekértül per den. 10, adván, fizetett volna fl. 9. den. 70. Acc.

¹ Bebizonyosodik.

² Zsid. (?)

Item írja, hogy mész égetni való fát hordatott volna Püspökiekkel¹ és Sidiekkal, százkilenczvennyolcz szekérral, minden szerkeritül adott volna per den. 16. summaliter fizetett volna fl. 31. den. 68.

De mivelhogy ő maga írja, hogy az helytül eloccupáltatott² jószágbeliekkal, az kik azelőtt Fülel várához szolgáltanak, azokkal erővel hordattatott az egyik mész kemenczéhez, azért lehetetlen dolog, hogy az másik kemenczéhez annyi fa köllött volna, hanem hűségesen megérte hatvanöt szökér fával, akinek az ára tett fl. 12.

És így megmaradt superfluitumba³ százhuszonhárom szekér fa, kiknek az ára teszen fl. 129. den. 68. Kit tartozik restituálni⁴ Mihály uram.

Item írja, hogy az vármegyítül vett volna órához való kötelel, fl. 1. Nem kötél vásárolni rendelte azt az ország, ideo non acceptantur.

Item írja, hogy tavalyi esztendőben, mikor amaz nagy szélvész támadott vala, az várnak egynéhány helyin sindelyit, léczét, és deszkáit megszagatta volna, és arra hozatott volna fl. 3. léczet és sindel-szögöt Rimaszombatbul. Tudjuk, hogy sok helyeken elíg kárt tett, ideo acceptantur.

Item írja, hogy kőfalt rakni való követ hordatott az földvárba 68 ölet, minden ölitül adott per den. 33. Summaliter adott volna fl. 22. den. 66. Acc.

Item írja azt is, hogy Kőműves Tamás mész kőnek való bányát keresett és megtalálta, Bosniak uram adatott fl. 5. Acc.

Item írja, hogy Szél Jánosnak az felvonó kapunak tengelyitül adott den. 50. Noha másunnét kellett az kapuért fizetni, mindazonáltal acceptantur.

Item írja, hogy az kovácsnak azon kapu tengelyinek megvasalásáért adott den. 50.

Item írja, hogy vasat vett hozzá fl. 1. den. 50.

Item írja, hogy szenet vett a kovácsoknak den. 22.

Minthogy az kovácsnak fizetett, aki vasazta, szénnek is kellett lenni, ideo non acceptantur.

Item írja, hogy a pintérnek adott az hordótül, akiben mész keverni való vizet hordottak, den. 25. Acc.

¹ Gömör vármegyében.

³ Fölöslegbe.

² Elfoglalt. (Török hódoltság közé került.)

⁴ Visszatéríteni.

Item más hordótúl és csöbröktül, kikben vizet hordtak, abroncsolásuktul den. 32.

Item írja, hogy utolszor mésznek való követ vágatott. Fl. 8.

Item írja, hogy Thuróczy Mártonnal fűrészről hozatott kapunak való deszkákat, den. 60. Acc.

Item írja, hogy Thopsi Pállal hozatott Rimaszombatból ujabban lécz és sindelyszögöt. Fl. 2. den. 50.

Mert többet sem találtak annál, acc.

Item az itt való kalmártúl az vásárbíróval lécz szöget vétetett, tizenkét százat, per den. 16 százát, — fl. 1. den. 16. Acc.

Item írja, hogy az oda való sereg deákjátul, Sryter János-tul, vett sindelt azkapu felire fl. 3. Mert annélkül sem lehetet a kapu, acc.

Item az kövágó mesternek maradtam volt adósa, az kőfal rakni való kőért, minthogy pénzem legelsőbe fogyott volt, azért ebbül az pénzbül kellett megadnom fl. 8. Noha nem constál,¹ mennyi ői követ rakott föl az toronyra, és az kapu fölött való bótra,² de mégis, az mint az hites kőmivesek itélik, hogy sok kő ment reá, az ő lölkök esméretéhez szabván magunkat, acc.

Item írja, hogy állást³ csinálni való köteleket, hatot, huszonhat szálast vett, ki teszen den. 52. Annélkül sem lehetett, acc.

Item írja azt is, hogy legutolszor meszet égetett, hordatott, az Sidiekkal, 9 szekér követ, adott minden szekértül per den. 16. Mitül tett mindenestül fl. 9. den. 30. Acc.

Item írja, hogy az mész kőnek berakásatúl és megégetésétül az kőmivesnek fizetett fl. 7.

Ezenkívül öt font húst, per den. 3. Teszen den. 15.

Item ugyanazon kőmivesnek egy kila búzát den. 33.

Noha elég soknak tetszik, de minthogy az munkás itt igen szűk és hogy ne idegenítsék az munkásokat, ideo acc.

Item írja, hogy az bóttul és az kapu felett való háztul⁴ adott kőmivesnek fl. 100. Melyet recognoscálnak⁵ egynehány az ott való uraim, ideo acc.

És így költött el, az kinek adhatta gratuitus labor pénzbül, summaliter flor. 375. den. 60.

Restál még nála, akire számot nem adhatott, és az kit difficultunk⁶ neki, avval egyetemben fl. 57. Melyet tartozik megadni.

¹ Bizonyos.

² Bolthajtásra.

³ Állványt.

⁴ Szobátul.

⁵ Elismertünk.

⁶ Kifogásoltunk.

Ezt elvégezvén, adtunk Thassi János uramnak, az Füleki porkolábnak extractust, aki 1611 esztendőben percipiálta az Füleki várához rendeltetett gratuitus labor pénzt.

Thúróc vármegye adott kezihez	fl. 110.
Arva " " "	fl. 50.
Liptó " " "	fl. 110.
Zólyom " " "	fl. 200.
Kis Hont " " "	fl. 130.
Másodszor Árva vm. " " "	fl. 53.
Ujabban Liptó " " "	fl. 73.
Summaliter amennyi pénzt ő kezihez vett, az gratuitus labor pénzből, teszen mindenestül	fl. 726.

Ebből az megirt summa pénzből írja, hogy adott kőmivesnek, Tamás mesternek, hogy az tornyot megrakta

Egyszer	fl. 20.
Mászor	fl. 50.
3-szor	fl. 16.
4-szer	fl. 24.
5-ször	fl. 25.
6-szor	fl. 15.
7-szer	fl. 10.
8-szor	fl. 35.
9-szer	fl. 40.
10-szer	fl. 25.
Summaliter teszen	fl. 260.

Minthogy nyilván vagyon, hogy annyiban szegődött meg az kőmivessel, acc.

Item írja, hogy ezen kőmivesnek fizetett az vár oldalán való lűréseknek ódalát hogy befódozta és adott két izben neki fl. 45.

Látni való dolog, hogy fódoztatott rajta, noha nem constál előttünk, hogy szintén annyit fizetett volna, mindazonáltal, minthogy ő fölségének hitese porkolábja, elhívén beszédét, bevettük ő kegyelmétől.

Írja azt is ő kegyelme, hogy az kővágónak, Hevér Györgynek tizenkét izben fizetett volna fl. 74. Megtetszik, hogy elég sok kő kellett arra a toronyra, ideo acc.

Item írja, hogy az vár alatt való gyalog útnak csinálására, az melyen az követ és meszet felhordták, adott fl. 18.

Ismeg azt írja, mely kőfalt felvittek az torony mellett, melylyel megerősítették, annak az kősziklából kivágott fundamentom ¹ vágásátul adott fl. 3.

Item írja, hogy adott vicekapitány uramnak, hogy meszet égetessen, fl. 25.

Azt is írja, hogy adott mész behozásra fl. 22. Acc.

Item írja, hogy egy mésző vágó embernek adott fl. 1. Acc.

Item írja, hogy főkömives Tamás mesternek adott mész égetéstül fl. 6.

Írja azt is, hogy prófont Tamásnak ² mész behozására adott fl. 10. Acc.

Item írja, hogy Zoliomi Pál kezében az mely meszet Gácson kölcsön kértünk volt, az tisztartótul, annak behozásáért adott fl. 2. Acc.

Item írja azt is, hogy ugyanazon tizedesnek ³ vicekapitány uram hagyásából ⁴ italpénzt adott den. 20. Acc.

Írja azt is, hogy Thott Mátyásnak, tizedesnek, mész behozásáért adott fl. 3. Acc.

Írja azt is, hogy Ratkon csináltatott szarufába való szögöt fl. 1. Acc.

Item írja, hogy vas csapot csináltatott, csigára való, fizetett tőle den. 50. Acc.

Item írja, hogy ujobban szarufához való szögöt vett százat fl. 6. Acc.

Item írja, hogy ugyanazon napon hozatott másféle szarufába való szögöt, kiért adott fl. 6. Acc.

Item írja azt is, hogy singvasat hozatott ide az munkához százat, adott érte fl. 6. Acc.

Item írja, hogy vett sindel szögöt, 1000, den. 60. Acc.

Item írja, hogy lécz szögöt vett, 400, adott érte den. 65. Acc.

Item írja, hogy a vicekapitánynak sindel és lécz szögre adott fl. 10. Mivel hogy vicekapitány uram is igaznak mondja. ideo acceptantur.

Item adott az torony gombjáért fl. 5. Acc.

Item, hogy az mester felcsinálta az gombot, adott den. 50. Acc.

Item írja, hogy csőbör abroncsozástul adott den. 16. Acc.

Item írja, hogy lécz szögre adott den. 10. Acc.

Item az kapun való lakatért adott den. 10. Acc.

¹ Alap.

² Megfelel a mai élelmezési tisztnak.

³ Ez a kikezdés az utánna

valóval tollhibából helyet cserélt.

⁴ Meghagyásából.

Item írja, hogy Szabó Lőrincznek, hogy az mész hordókkal volt, adott neki den. 16. Acc.

Deszka vételre Chifar Istvánnak adott fl. 7. Acc.

Brisoi Bertók Simontul száz deszkát fl. 5. Acc.

Item írja, hogy az csatornát megcsináltatta, fizetett fl. 4. Acc.

Item írja, hogy az óra csinálónak adott fl. 1. den. 42.

Non acceptatur, mert nem arra rendelte az ország.

Item írja azt is, hogy az kik az messzi való vármegyéken az gratuitus labor pénzért jártanak, költségekre adott fl. 8. — Non acceptatur, mert az ország nem az követekre rendölte, tartoznak azok az vármegyék megtéríteni ő kegyelmének, az kik után a követeket küldötték.

Irja azt is, hogy az mész keveríshez való hordóktúl, akikbe vizet hordtak adott den. 90. Acc.

Item írja, hogy Szabó Andrásnak, hogy kőművesekért küldötte Beszterczére,¹ adott den. 25. Acc.

Item az fővényhordó ládáért adott den. 25. Acc.

Item az kút előtt hordó áll, az kiben munkához való vizet merik, attul adott den. 9. Acc.

Item írja, hogy vett hosszú szál hárs kötelet, négyet, den. 10. Acc.

Ismég hárs kötelet hat szálat, den. 16. Acc.

Ismég hárs kötelet, nyolcz szálat, den. 22. Acc.

Azután ismég hárs kötelet, 25 szálat, den. 65. Acc.

Azután ismég hárs, hat szálat, den 14. Acc.

Azután írja, két ízben hogy vett huszonkilencz hárs kötelet, den. 68. Acc.

Az mészhez vettem sejtárt négyet, den. 40. Acc.

Item afféle aprólék abroncsozástul adott den. 16. Acc.

Item írja, hogy viznek való káért fl. 1. Acc.

Item írja, hogy a kapu fölibe vett ötszázhatvan sindelt. Fl. 1. den. 75. Acc.

Item írja, hogy ezer sindel szöget vett, den. 65.

Item írja, hogy legelőször adott az kővágónak, den. 25. Acc.

Item azt is írja, hogy Kremer Mártonnak, ugyanezen kővágónak adott fl. 2. den. 75. Acc.

Item írja, hogy háromezer sindelért adott fl. 9. den. 75. Acc.

Item írja, hogy sindelnek lehozásáért adott fl. 1. den. 25. Acc.

¹ Beszterczebányára.

Azt is írja, hogy Kremer Mártonnak, az kővágónak adott fl. 1. Acc.

Item írja, hogy adott ezen kővágónak fl. 5. Acc.

Item azt is írja, hogy ugyanazon kővágónak adott fl. 3. Acc.

Item írja, hogy ezen kővágónak adott fl. 3. Acc.

Item azt is írja, hogy kővágó Benedeknek adott fl. 4. Acc.

Item írja, hogy ugyan neki adott fl. 5. Acc.

Azt is írja, hogy ugyan ennek adott fl. 6. Acc.

Item írja, hogy ezen kővágónak adott fl. 4. Acc.

Item azt is írja, hogy Acs Jakabnak tornyok hajazásátul,¹ és sok helyeken való fódózástul adott fl. 3. Acc.

Item írja, hogy utolszor az kővágónak kész pénzt adott fl. 15 den. 50.

Item hol azt írja, hogy kőmivesnek az mész égetístül adott fl. 5. Acc. Másodszor fl. 2. Acc. Harmadszor adott fl. 2. Acc. Utolszor adott fl. 16. Acc.

Item, hol azt írja, hogy czaibertül² hatszáz sindel szeget vett. den. 26.

Item írja, hogy két száz lécz szöget vett. den. 24. Acc.

Az kit az vár szükségére elkötött az beadott pénzbül, teszen fl. 631. den. 65.

Restál még nála az difficultással egyetemben fl. 94. den. 10.

Kit az vár szükségére elé kell adni Thassi János uramnak.

Ezen kívül is Bossniak Tamás uramnál vagyon fl. 40.

Melyet Liptó vármegye adott Kubiny Lászlóné asszonyomnak, Bosniak Tamás uram ő nagysága hagyásából.

Ez felvetett pénzbül főkapitány uramnál, vicekapitány uramnál, — Horvat Mihály uramnál és Thassi János uramnál vagyon, az ki náluk maradt fl. 191. den. 10.

Melyet az hely szükségére kell ő kegyelmeknek elé adni.

A Fülekhez való gratuitus labor pénznek számvitelit elvégezvén, kezdettünk Ujlaký Mihály uramtul való számvitelhez, az város épületi felől, az kit Nógrád vármegyének laboribus³ kellett praestálni⁴ az Füleki várashoz.

Anno 1610. és 1611. háromizben szolgáltatott Nógrád vármegye az Arany János járásában való palánk fának restantiájával egyetemben 2622.

¹ Betetőzéséről.

³ Munkával.

² «Czeugwart», németül hadiszer szertáros.

⁴ Teljesíteni.

EROGATIO.

Irja, hogy 1610. építtetett 594 karót az palánkon.

Item írja, hogy Thassi János uramnak az várban fiók¹ palánkot csinálni adott 200 karót.

Item az közép kapunak fölötte csináltatának egy vigyázó házat,² arra adott 50 karót.

Anno 1611 írja, hogy építtetett egy darab palánkot, melyre ment 600 karó.

Item az várbeli toronyhoz, alaphoz, mihez és egyéb szükségre adott karót két izben 157.

Item hidak alá adott gerendának 6 karót.

Item írja, hogy az porházhoz³ adott 51 karót.

Item írja, hogy az falukon még restálna 49 karó.

Summa erogationis facit 1669.

Restál még Ujlaki uramnál 393.

Mely restantiák felül Ujlaki Mihály adott ujabban ilyen számot.

Irja, hogy Thassi János uramnak adott az hidak fódózására 25 karót.

De mivel az ország nem a hidakra rendelte azt a fát, hanem az helynek körülötte való épületire, ideo non acceptatur.

Irja azt is, hogy vicekapitány uram adatott Szabó Boldizsárnak és Sárjay Mátyásnak 2 szál karót. — Non acceptatur, mert nem disponálhatott volna abbul vice kapitány uram.

Item írja, hogy kapitány uram az fördőházhoz⁴ 4 szál palánk karót adatott. Non acceptatur, mert nem oda rendölt az ország.

Item írja azt is, hogy vicekapitány uram adatott néminemő András deáknak 4 szál palánk karót. Kérje meg⁵ ő kegyelme, ha odaadta, mert nem illett az országét annyira tkozlani.

Item írja azt is, hogy az ittbenn való egyház épületire adott volna 32 szál palánk karót, az külső egyházhoz pedig 2 szálat, mind a kettőhöz facit in toto⁶ 34. Noha mind a két helyre az Isten tisztességére adta ő kegyelme, de ez fa nem az egyházakhoz rendeltett, azért nem acceptáltatnak, kérje elí ő kegyelme, hova tette.

Item írja, hogy az várkapitánynak épületkor egynehány szál karót adott állást csinálni belőle, de ő maga sem írja, mennyit, kívántatik

¹ Kisebb.

² Örszobát.

³ Lőporkamarához.

⁴ A ház itt is szobának veendő.

⁵ Kérje vissza.

⁶ Kitesz összesen.

hogy azokat megmutassa, mivelhogy az épülethez csak addig volt szükséges, az míg az kórákás el nem vígeződött, azután penig nem kellett.

Item írja, hogy vicekapitány uram az maga istállójának épületire 64 szál karót vétetett el.

Non acceptatur, mert az ország nem az vicekapitány istállójára rendölte azt a fát.

Item írja azt is, hogy mikor vicekapitány uram magának az felházat¹ csináltatta híre nélkül sok fákat hordatott legyen el, de nem írja számát. Ujlaki uramnak ő kegyelmének arra vigyázásának kellett volna lenni, minthogy ő kegyelme kezibe bizattatott volt az a fa, azért ő kegyelme kérje meg.

Item írja, hogy az kiket ide nem bocsátottak az palánk fával, mert Nógrádnak, Vácznak, Szécsénynek szintén az tövükbe laknak, azért még akkor az szolgabírák defalkáltak,² ki volt portio 16¹ z, teszen 64 szál karót, melyet mi is hanlóképen defalkálunk.

Item írja azt is, hogy erre az munkára ő neki semmi fizetése nem volt, azért kér azon, hogy 74 szál karóját bevegyük szolgálatira, bevettük, ilyen okkal,³ hogy az többit elfállassa.

Item vicekapitány uram mondja, hogy Petheő Tamás uram akaratjából, ki akkorbeli viceispán volt, vitt volna el 20 szálát az karónak, acceptatur ilyen okkal, hogy az többit elí állassa ő kegyelme, akiket elhordatott, noha még viceispan uram sem disponálhatott⁴ volna felüle.

Item írja, hogy az kapu fölibe gerendáknak Thassi János uramnak adott 36 szál karót, melyet bevettünk.

Summa eszerint az kit az hely épületire kötött Ujlaki Mihály uram teszen 1862 szál karót.

Restál még Uilaký Mihály uramnál, akit jüvendő épületre elí kell adni, 200 szál palánk fá.

Ezeket elvégezvén, kezdtünk azoknak az veszekedéseknek eligazításához, azoknek az Füleki vitézlő rend, Palatinus uram ő nagyságának az ott lakó nemes uraim ellen, és az nemes uraim is hasonlóképen az vitézlő rend ellen panaszlottanak.

De azokat mi semmiképen közöttök véghez nem vihetvén, minémő panaszokat írva beadtak minekünk mi in specie⁵ nagyságodnak kezéhez adjuk.

¹ Emeleten való szobát.

² Az elszámolásból törölték.

³ Móddal.

⁴ Rendelkezhetett.

⁵ Eredetiben. (Nincsen meg.)

8. Julii mentünk Szécsénybe, és ugyanazon napon praesentáltuk¹ Palatinus uram ő nagysága levelit az egész seregnek, melyet nagy böcsülettel fogadtanak, és az végházat meglátogatván, az minékünk adatott instructio szerint rendeltünk száz szál palánk fát, egy fából rótt bástyához, minthogy legszükségesebbnek arányoltuk² lenni.

És az ott való várasbelieket oda rendeltük, hogy segítsenek építeni, ahol mi lehet tőlök.

Ami az csatázásrul való inquisitiót illeti pedig, arrul csak olyan könnyű választot tettek, mint az Fülekiek.

9. Julii mentünk Balassi Gyarmatba. És másod napon, úgy mint 10. Julii praesentáltuk Palatinus urunk ő nagysága levelit, az egész vitézlő rendnek, az kik otthon voltak, melyet nagy böcsületesen vévén, ily választ tettek, hogy minden cikkelyben engedelmesek az Palatinus uram ő nagysága parancsolatjának, kivévén az inquisitiótól. Melyre ők is oly választot tettek, mint az Fülekiek.

Ezután az végházat megkerülvén, elég fogyatkozását találtuk, és rendeltük Zólyom vármegyét, hogy ők adjanak ezer szál palánk karót, és megfódozzák, ebben az esztendőben, mennyire lehet. És az ottvaló várost is odarendeltük hozzája, hogy segítsenek amivel lehetnek az véghelynek épületibe.

11. Julii mentünk Drégelypalánkban, és praesentáltuk ugyan azon nap az Palatinus urunk ő nagysága levelit, mind az egész vitézlő rend együtt lévén. Melyet nagy böcsületesen vevén, oly választot tettek, hogy készek az ő nagysága parancsolatjának engedni, minden punktaiban, mint az helynek épületi felől, mint pedig az inquisitió felől, és maguk közül választván négy főembert, ugymint az porkolábot, Hunthi Demetert, Nagi Lukácsot, ő felsége gyalog vajdáját Mihál deákot, Pincze Györgyöt, Petheő Andrást, Szalkai Gergelyt,³ hit szerint ezt üzenték az csatázók felül, hogy ők senkihez semmit nem tudnak, és hogy senki akaratjából is jártak volna, avagy most járnának is, hanem azelőtt egy Nadj Gheczí nevő Tay⁴ Mihálylyal járt, de mihelyt az kapitányok megtudta mindjárt kergettetni kezdte, és az is soha azóta ott az helyben nem volt.

És az épületnek mivoltát megtekéntvén, elég romlottul láttuk az helyt, és találtunk kész karót, melyet még harmad vagy negyedive Trencsén vármegye hordatott volt, azt elégségesnek arányozván lenni

¹ Bemutattuk.

² Véljük.

³ A számítás hibás, négy helyett hat név van felsorolva.

⁴ Taly.

a mostani esztendőre való épületre, rendeltünk száz szekér vesszőt Hontvármegyéből, és ahoz elegendő munkást, akik azt felépítsék, mert kész vessző is volt, akiért Trencsén vármegye annak előtte megfizetett volt, száz szekérrel való.

Item eodem anno 14 Julii adtuk meg Nógrádba palatinus urunk ő nagysága levelit az vitézlő rendnek, az patens levéllel egyetemben. a helyt megjárván, oda semmit egyebet nemí rendeltünk, hanem az mit annak elűtte oda rendelték volt országúl,¹ meghagytuk, hogy az vár szükségére költsék, másüvé, haszontalan helyre ne vesztegessék.

Az mi az inquisitió dolgát illeti, elünkbe jüven seregestül, azt mondták három vajdával, hogy ők arra az hitre, az mely hitre király urunknak megesküdtenek, készek megmondani, kik jártak onnan csatára, egyik Borbély Márton, másik Chatár Pál, Pap János, Chákvári András, Sárkeözý Mihály, ezeket tudják, hogy elmentenek volt, de hogy az kapitányok eszibe vette, és megakarván őket fogatni, elszöktenek, máig is oda vadnak, ők többet senkit annál nem tudnak.

Eodem anno 16 julii mentünk Vácra és adtuk meg az vicekapitánynak és az egész vitézlő népnek palatinus urunk ő nagysága levelit, és az patens levelet is, melyet megolvastatván, ily választot tettek, hogy értvén palatinus uram ő nagyságának nagy haragját afféle csatázókra, akiket tudtak, hogy szintén elmerültek volt benne, azokat maguk megfogdosták, úgymint Chákvári Pált, Patha Mártont, Póthti Lukácsot, és törvény szerint meg is ölették őket.

Azért kérnek azon,² hogy ezzel immár ne bántsunk többeket, ha szintén volna valamely is, sőt palatinus uram ő nagyságának szóljunk mellettek, hogy immár ő nagysága is vegye el haragját rólok, ha ennek utánna valamelyet értenének³ afélet maguk között, őmaguk megfogják és megbüntetik őket.

Kiknek sok szép kérésöket meghallgatván, elhalasztottuk az palatinus urunk ő nagyságával való szembelétünkig, hogy könyörögjünk ő nagyságának mellettek, ha őnagysága megenged nekik jó szóval, hol penig ő nagysága ugyan nem akarna mást egyebet, azután is kénytelenek leszünk, hogy inquiráljuk⁴ őket.

Ennek utánna jártuk meg a helyt, és láttuk az helynek elég fogyatkozását, melyre hagytuk meg, Jó Máté uramnak, mivel hogy az főkapitány otthon nem volt, hogy az ország rendelése szerint az

¹ Az ország határozata szerint.

² Arra.

³ Tudnának.

⁴ Megtartjuk a vizsgálatot velök szemben.

szigetréreá üzik,¹ és megépíttessék, az minemő fogyatkozások most az helyen vannak.

Eodem Anno 18. Julii mentünk Damosba és adtuk meg az palatinus urunk ő nagysága levelit az ott volt kapitánynak, mind az vitézlo renddel egyetemben, melyet megolvastatván, választottanak két főembert, ő felsége gyalog vajdáit, kiktül ezt üzenték, hogy ők készek az ő nagysága parancsolatiba mindenbe engedni.

És mi is az ő izenetökhöz képest proponáltuk nekik, hogy ő nagysága az csatázást kívánja, hogy inquireáljuk, hogy kik legyenek bontói az szent békességnek.

És annak utánna ehezképest azt üzenték, az csatázásnak inquisitionja felül, azon két vajdátül, úgymint Szalaj Jánostül és Szobi Mátyástül, hogy ők arra az hitre, az mely hitre király urunk ő felségének megesküdtek, készek volnának megmondani, ha valakit tudnának, de ők senkit sem tudnak afélét, ki azzal a csatázással ílt volna. Ennek utánna az helyt megjárván, elég fogyatkozásit láttuk az helynek, és rendeltünk Nagyhont vármegyébül 12 száz szál palánkarót, és ahoz elegendő vesszöt, és gyalogmivest, azkik azt felállassák,² és megtapossák. Ez időközbe, még Váczon létünkben, érkezik palatinus urunk ő nagysága parancsoló levele, melyben ő nagysága azt parancsolta volt, hogy 25 julii Trencsénbe minden vármegye követi, az kik innen az Dunán az Tátraig, compareáljanak az erdélyi hírhöz képest. Mivelhogy az erdélyi fejedelem irt volt ő nagyságának Erdélynek segítsége felül, ahoz képest hogy mi mind a négyen viceispánok lévén az vármegyékben, sietséggel való gyűlést kellett hirdetnünk, halasztottuk el még az három végháznak inquireálását, úgymint Ujvárnak,³ Lévának és Szügynek, ily okkal, hogy ha Isten segítségébül ott az dolgot elvégezvén, azokban is elmegyünk, és azt is, amennyire tülünk lehet, elvégezzük.

Anno 1612. 15. Augusti mentünk be Ujvárba, Drasskovics uramot ő nagyságát otthon nem találtuk, hanem adtuk meg Kohári Péter uramnak, az ott való vicekapitánynak, mind az ott vitézlo renddel egyetemben az palatinus ő nagysága ökegyelmeknek szóló levelit mind az patens levéllel egyetemben, melyet megadván nagy böcsülettel vettének, és úgy resolválták⁴ magukat, hogy készek mindenben az ő nagysága parancsolatjának engedni, mint az helynek meglátogatásában, mint penig az inquisitio dolgaiban is, és egyebek-

¹ Serkentik.

² A karókat felállítsák.

³ Érsekujvárnak.

⁴ Határozták.

ben is, valami kívántatik országnak javára. Ezért másod nap vicekapitány uram megmutogatta mindenképen az helyt, mint és hol kívántatnék az hely építeni. De mivel hogy minekünk az volt instructiónkba, hogy ez esztendőben az mi nélkül nem lehetnének, csak olyat kellessék építenünk, mi most az kasamátáknál egyéb elromlást nem láttunk, hanem azokat kellett megépíteni egynehány helyen. Ezen kívül az kapukat kellett volna megcsináltatni, kikre immár fákat is kezdtek volt hordatni, de mink beszélvén vicekapitány uramnak, sokat is tanácskozáván felőle, találtuk ezt rajta, hogy ez jelen való 1612. esztendőbeli gratuitus pénzzel, melyet Nyitra vármegye oda adott, avval bár csak az egyik kapu építtessék most meg kűbül és téglábúl.

Az másokra, jövődöben Istén¹ ismét reásegít, másszor azt is megépíttetni, mert ugyan így is, ha fábúl csinálnák, nem kevés költség menne reája, de ha egyszer jól megcsinálják, nem leszen gondjuk annak utánna reá.

Ami az elmúlt 1610. és 1611. esztendőbeli nyitravármegyei gratuitus labor dolgát illeti, azt ők laboribus praestálják, és az árokban való palánkot csinálták meg volt, melyet hogy mindenestül fogva praestáltak, az pallért, kit az vármegye rendelt oda, Bogár Miklóst, azt behivattuk és ratiót¹ kívántunk tőle, hogy ha beszoáltatta-e mind az két esztendőre, avagy nem, melyre ő úgy resolválta magát, hogy be, és ő számot is adott az vármegyéknek, mit hova tett benne, melyről elegendő quietantiáját² is producálta,³ akit az vármegye adott neki.

Ez idő közbe irtunk vala az palatinus urunk ő nagysága instructiója mellett Pozsony vármegyének is, hogy az 1609 esztendőbeli gratuitus labor pénzrűl, melyet Ujvárhoz kellett szolgáltatniok, számot adjanak, de ő kegyelmeknek mi hozzánk követe nem érkezett, hanem annakutánna Amodé István uram, az viceispánjok irt nekünk egy levelet, melyben includálta⁴ Gyűri Pál uramnak egy levelit, mely Gyűri Pál uram leveliben viszont volt beincludálva Kolonich uram ő nagysága quietantiájának csak az pariája,⁵ hogy ő kegyelme Kolonich uram ő nagysága kezibe szolgáltatata legyen, de mihozzánk ő kegyelmek sem az Kolonich uram ő nagysága in specie való⁶ quietantiáját, sem pedig az vármegye testimoniálissát nem küldötte. És mi is erről se jót, se gonoszt

¹ Elszámolást.

² Nyngtáját.

³ Bemutatta.

⁴ Mellékelte.

⁵ Másolata.

⁶ Eredetiben.

nem tudtunk végezni. Mi, az mi részünk szerint kérettük, de erővel semmit el nem vehettünk tőlük. Ezeket, Isten velünk lévén,¹ elvégezvén, kezdtünk az inquisitióhoz, melyet az egész vitézlő rend nagy jóakarattal egybegyűlvén, ily választ tettek, hogy készek kikeresni maguk között, adtanak ilyen reversálist² maguk felül, melyet in specie beadtunk Nagyságodnak és Kegyelmeteknek.

Eodem anno 17. augusti mentünk Szűgybe, megadván ott az ő nagysága palatinus urunk levelit, az ott való főkapitánynak, mind az egész vitézlő renddel egyetemben, és az patens levelet is, melyet palatinus uram adott volt, kik megolvastatván előttük, tettek ilyen választot, hogy ők ő nagyságának minden dologban engedelmesek, csakhogy könyörögnek azon ő nagyságának, hogy ő nagysága elégedjék meg immár az büntetéssel, az kiket immár megbüntettének. Ennek utánra felelnek,³ hogy soha afféle embert aki afféleiben elegyitenék magukat, nem szenvednek maguk között, hanem kikeresik és megbüntetik őket, kiknek kérésöket mi meghallván az ő nagyságához való mentünkig az inquisitiót differáltuk,⁴ azt mondván nekik, hogy ha ő nagysága mást nem akar egyebet, kénytelenek leszünk visszajönni, és az inquisitiót véghez vinni. Annak utánna jártuk meg az helyt, láttuk az folyosónak, az tapasztásnak, és az egy felül való árkanak is fogyatkozását, de mivel hogy az egy esztendőbe az hozzá rendeltetett község azt nem supportálhatta⁵ volna, legszükségesbnek találtuk az ároknak megásását és az tapasztásnak való megújítását, kit meg is hagyunk, hogy megcsinálja Esztergam vármegye, ott nem kellett semmi számvétel.

Eodem anno die 18⁶ mentünk Lévára, és ott is Spáczaÿ Péter uramnak az ott való kapitánynak mind az vitézlő renddel egyetemben palatinus urunk ő nagysága levelit, mind az pátens levéllel egyetemben, melyet megolvastatván, egymás között, ő kegyelmek ily választ tettek, hogy készek ő nagysága parancsolatjának mindenek beengedni, ehezképest jártuk meg az várat, ki némettel rakva,⁷ és oztán a várost is, kihez elég épület kívántatnék, de minthogy nem volt honnan rendölnünk, az mint az instructiónk tartotta, csak az ki nélkül nem lehet az dolog, olyat építettünk. Azért, mert mi szintén olyan romlást nem találtunk rajta, aki nélkül nem lehetett

¹ Isten segítségével.

² Kötelezvényt.

³ Felelősséget vállalnak.

⁴ Halasztottuk.

⁵ Birta volna el.

⁶ Augusti tollban maradt.

⁷ Német helyőrség van benne.

volna. Ezeket elvégezvén kezdettünk az inquisitiohoz, kirül ők rever-salist adtak, melyet in specie nagyságtoknak és kegyelmeteknek be-adunk.

Kelt Léva 20 die Augusti anno 1612.

Emericus Liphthay vicecomes comitatus Barsiensis, s. k. Zthruetz Ferencz Neográd vármegye viceispánja, s. k. Benedictus Giürky vicecomes Zoliensis s. k., Bakó Ferencz, s. k.

Négy gyürüs pecsét.

Ennek mellékletei.

I.

Anno 1612. 16 Aug.

Palatinus urunk ő nagysága parancsolatjából jöven ide teljes instructióval az nemes és vitézlő Liphthay Imre uram, Gyeörky Bene-dek uram, Strucz Ferencz uram, és Bakó Ferencz uram Bars, Hont, Nógrád, Zólyom vármegyének viceispánjok, az ő kegyelmeknek pala-tinus urunk ő nagysága adatott instructiójából. Mi mind lovas, gya-log renden való vitézlő nép, itt Ujvárbán lakozók, azon hittel¹ való kötelességgel melylyel ő felségéhez vagyunk kapcsolva, és hazánkhoz, hogy mi senkit többet itt nem tudunk, az ki az török ellen innen csatázott volna az szent békesség ellen, se kapitányának hírével, se azon kívül, hanem hogy a füre az itt való vitézlő népet kibocsátták,² az rendelés szerént, akkor lopva, se kapitányok, se hadnagyok hírével mentek oda az csatára, kik közül ki elveszett, ki most is bujdo-sásban vagyon, azkit vicekapitány uram megtudván, mindenütt fogatni hagyta őket, ugymint ez megnevezett személyeket.

Kapitány urunk ő nagysága szeribül.

Varjas István equ.³ 2.

Pálffy János uram, ő nagysága szeribül.

Szeogeny⁴ Mihály equ. 2.

Baký Gáspár equ. 2.

Pogranj uram seregibül.

Sárközy Demeter equ. 1.

Hat gyürüs pecsét.

Mý fejenként Ujvári lovas és gyalog szolgálai ő felségének.

¹ Esküvel.

² A lovak legeltetésére.

³ Ló.

⁴ Szögyényi.

II.

Anno 1612 die 19. Augusti. Mi Lévai vitézlő lovas, gyalog sereg. Valljuk az mi levelünknek rendiben, hogy mivel palatinus uram ő nagysága parancsolatjából jüttenek ide teljes instructióval az nemes és vitézlő Liptay Imre, Giürki Benedek, Strucz Ferencz, Bakó Ferencz uraimék, Bars, Hont, Nógrád, Zólyom vármegyéknek viceispánjok, az ő kegyelmek adatott instructiójával, mi mind lovas, gyalog renden való vitézlő nép, itt Léván lakozók, azon hittel való kötelességgel, az melylyel ő felségének vagyunk kapcsolva, és hazánkknak, valljuk, hogy itt senkit többet nem tudunk, aki a török ellen csatázott volna, a szent békesség ellen, se kapitányok hírével, se azon kívül, hanem hogy a füre az itt való népet kibocsátták a rendelése szerint, akkor Buday Pál nevű legény, ott Léván lakozó, ki ő felsege fizetésén nincsen,¹ volt oly ember, ki előtt ő maga mondotta, hogy . . .² ment volt egyszer csatára, de hogy akkor is futva szaladott. Ezen kívül annak előtte való esztendőben, az kik kapitányok és hadnagyok hire nélkül csatáztanak volna, azok még Rácz Abrahámmal elmentenek tavaly szökve: úgymint Ferenczy Márton, Szabó Miklós, Bak János, Koszja György, Nagy György, azok közül pedig kik megholtanak, kik pediglen mostanában is búdosásban vadnak, és ha valahol kaphatván őket, mindenütt fogatni hagyta kapitány uram őket, az felül megírt szemléket, attul fogván pediglen 'mi senkit nem tudjuk, mi közölünk, hogy csatázott volna se nyilván, se titkon.

Négy gyűrűs pecsét.

Az mind felül meg vagyon írva lovas és gyalog személyék.

★

Országos Levéltár. A Thurzó-család levelezése. 11 csomó, 1. szám.

Dr. Kárffy Ödön.

¹ Nem rendes zsoldos katona.

² Olvashatatlan szó.